

p-ISSN 2308-2097
e-ISSN 2518-7880

ДУ «Інститут гастроентерології НАМН України»

www.gastro.org.ua

<http://gastro.zaslavsky.com.ua>

ГАСТРОЕНТЕРОЛОГІЯ GASTROENTEROLOGY

Том 51,
№ 4,
2017

ДУ «Інститут гастроентерології НАМН України»

Гастроентерологія

Gastroenterology

Заснований у 1969 році

Періодичність виходу: 4 рази на рік

Том 51, № 4, 2017

Включений в наукометричні та спеціалізовані бази даних Ulrichsweb Global Serials Directory, Directory of Research Journals Indexing (DRJI), WorldCat, PIHL (Science Index), Google Scholar, «Джерело», Academic Resource Index (Research Bible), Кіберленінка, НБУ ім. В.І. Вернадського, CrossRef, General Impact Factor, International Committee of Medical Journal Editors (ICMJE), SHERPA/RoMEO, Bielefeld Academic Search Engine (BASE), Наукова періодика України, ROAD, Open Academic Journals Index (OAJI), Index Copernicus International, Directory of Open Access Journals (DOAJ), NLM-catalog

ГАСТРОЕНТЕРОЛОГІЯ GASTROENTEROLOGY

Том 51, № 4, 2017

DOI 10.22141/2308-2097.51.4.2017
p-ISSN 2308-2097, e-ISSN 2518-7880
Передплатний індекс: 86164
УДК 616.35/34

Засновник

ДУ «Інститут гастроентерології НАМН України»

Адреса редакції:
Україна, 49074, м. Дніпро,
пр. Слобожанський, 96
Тел.: +38 (056) 725-47-71, +38 (056) 227-00-84
www.gastro.org.ua
http://gastro.zaslavsky.com.ua

Електронні адреси для звертань:

З питань публікації статей

gastro_sbornik@i.ua

З питань передплати

info@mif-ua.com

Тел. +38 (044) 223-27-42

+38 (067) 325-10-26

З питань розміщення реклами

та інформації про лікарські засоби

reclama@mif-ua.com

office@zaslavsky.kiev.ua

selezneva@mif-ua.com

Видання рекомендоване до друку та до поширення через мережу Інтернет вченою радою ДУ «Інститут гастроентерології НАМН України», протокол № 10 від 05.12.2017 р.

Зовнішні рецензенти:

проф. Решетілов Ю.І., проф. Чухрієнко Н.Д.

Журнал внесено до переліку наукових фахових видань України, в яких можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук. Наказ МОН України від 21.12.2015 р. № 1328.

Українською, російською та англійською мовами

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації КВ № 20330-10130ПР. Видано Державною реєстраційною службою України 22.08.2013 р.

Формат: 60×84/8. Ум. друк. арк. 10,46.

Зам. 2017-gastro-66. Тираж 3000 прим.

Видавець Заславський О.Ю.

Адреса для листування: а/с 74, м. Київ, 04107

Адреса реєстрації: пр. Ленінський, 25/126, м. Донецьк, 83102

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи

ДК № 2128 від 13.05.2005

Друк: ТОВ «РІДЖИ»

Вул. Старокиївська, 26а, м. Київ, 04116

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи

ДК № 3790 від 26.05.2010

**Головний редактор —
Степанов Ю.М.,**

д.м.н., професор, директор ДУ «Інститут гастроентерології НАМН України» (Дніпро)

Редакційна колегія:

Бабак О.Я., д.м.н., професор, зав. кафедри внутрішньої медицини № 1 Харківського національного медичного університету (Харків)

Діденко В.І., к.м.н., заступник директора з наукової роботи ДУ «Інститут гастроентерології НАМН України» (Дніпро)

Мосійчук Л.М., д.м.н., зав. відділом захворювань шлунка та дванадцятипалої кишки, дієтології і лікувального харчування ДУ «Інститут гастроентерології НАМН України» (Дніпро)

Nagorni A., professor of Internal Medicine,
Mr. Php. University Clinical Center (Serbia)

Paradowski L., prof. dr. hab. n. med. (Wroclaw, Poland)

Ратчик В.М., д.м.н., заступник директора з лікувальної роботи — головний лікар, зав. відділом хірургії органів травлення ДУ «Інститут гастроентерології НАМН України» (Дніпро)

Решетілов Ю.І., д.м.н., професор, зав. кафедри гастроентерології Запорізької медичної академії післядипломної освіти (Запоріжжя)

Свінцицький А.С., д.м.н., професор, зав. кафедри госпітальної терапії № 2 Національного медичного університету ім. О.О. Богомольця (Київ)

Фадєєнко Г.Д., д.м.н., професор, директор ДУ «Інститут терапії ім. Л.Т. Малої НАМН України» (Харків)

Харченко Н.В., чл.-кор. НАМН України, д.м.н., професор, зав. кафедри гастроентерології, дієтології і ендоскопії Національної медичної академії післядипломної освіти ім. П.Л. Шупика (Київ)

Шевченко Б.Ф., д.м.н., професор, головний науковий співробітник відділу хірургії органів травлення ДУ «Інститут гастроентерології НАМН України» (Дніпро)

Шипулін В.П., д.м.н., професор кафедри внутрішніх хвороб № 2 Національного медичного університету ім. О.О. Богомольця (Київ), головний спеціаліст за фахом «гастроентерологія» МОЗ України, директор Національного музею медицини України (Київ)

Відповідальний секретар:

Гравіровська Н.Г., к.м.н., пров. наук. співроб. відділу науково-організаційної, методичної роботи та інформаційних технологій ДУ «Інститут гастроентерології НАМН України» (Дніпро)

Редакція не завжди поділяє думку автора публікації. Відповідальність за вірогідність фактів, власних імен та іншої інформації, використаної в публікації, несе автор. Передрук та інше відтворення в якій-небудь формі в цілому або частково статей, ілюстрацій або інших матеріалів дозволені тільки при попередній письмовій згоді редакції та з обов'язковим посиланням на джерело. Усі права захищені.

© ДУ «Інститут гастроентерології НАМН України», 2017
© Заславський О.Ю., 2017

ГАСТРОЕНТЕРОЛОГІЯ GASTROENTEROLOGY

Hastroenterolohiya
Gastroenterology

Volume 51, № 4, 2017

DOI 10.22141/2308-2097.51.4.2017

p-ISSN 2308-2097, e-ISSN 2518-7880

Subscription index: 86164 (in Ukraine)

UDC 616.35/34

Founder

SI «Institute of Gastroenterology of NAMS of Ukraine»

Address of editorial office:

Slobozhanskii av., 96 Dnipro,
Ukraine, 49074

Tel. +38(056) 725-47-71, +38(056) 227-00-84

www.gastro.org.ua

<http://gastro.zaslavsky.com.ua>

Correspondence e-mails:

Department of publishing article

gastro_sbornik@i.ua

Subscription department

info@mif-ua.com

Tel. +38 (044) 223-27-42

+38 (067) 325-10-26

Advertising and Drug

Promotion Department

reclama@mif-ua.com

office@zaslavsky.kiev.ua

selezneva@mif-ua.com

Recommended for publication and circulation via the Internet on the resolution of Scientific Council of SI «Institute of Gastroenterology of NAMS of Ukraine», Protocol № 10 dated 05 December 2017.

External reviewers:

prof. Reshetilov Yu.I., prof. Chukhriienko N.D.

The journal is entered into the list of specific scientific publications of Ukraine and can include doctoral and candidate thesis. Order of Ministry of Health of Ukraine dated 21/12/2015 № 1328.

In Ukrainian, Russian and English

Registration certificate KB № 20330-10130IPP.

Issued by State Registration Service of Ukraine 22/08/2013

Folio 60×84/8. Printer's sheet 10,46.

Order 2017-gastro-66. Circulation 3000 copies.

Publisher Zaslavsky O.Yu.

Correspondence address: P.O.B. 74, Kyiv, Ukraine, 04107

Registered address: Leninskyi av., 25/126, Donetsk, 83102

Publishing entity certificate

DK № 2128 dated 13/05/2005

Print: Ridzhi LLC

Starokyivska str., 26a, Kyiv, 04116

Certificate of publishing subject

DK N 3790 dated 26.05.2010

Editor-in-Chief

Yuri Stepanov,

MD, Professor, Director of SI «Institute of Gastroenterology of NAMS of Ukraine» (Dnipro)

Editorial board:

Babak O.Ya., MD, Professor, Head of the Department of Internal Medicine N 1 of Kharkiv National Medical Academy (Kharkiv)

Didenko V.I., Candidate of Medical Sciences, Deputy Research Director of SI «Institute of Gastroenterology of NAMS of Ukraine» (Dnipro)

Mosiichuk L.M., MD, Head of the Department of Gastrodiseases, Dietology and Clinical Nutrition of SI «Institute of Gastroenterology of NAMS of Ukraine» (Dnipro)

Nagorni A., Professor of Internal Medicine, Mp. Php. University Clinical Center (Serbia)

Paradowski L., Prof. dr. hab. n. med. (Wroclaw, Poland)

Ratchyk V.M., MD, Deputy Director of Therapy Affairs — Chief Physician, Head of the Department of Digestive Surgery of SI «Institute of Gastroenterology of NAMS of Ukraine» (Dnipro)

Reshetilov Yu.I., MD, Professor, Head of the Department of Gastroenterology of Zaporizhzhia Medical Academy of Postgraduate Education (Zaporizhzhia)

Svintsitskiy A.S., MD, Professor, Head of the Department of Hospital Therapy N 2 of Bogomolets National Medical University (Kyiv)

Fadeenko H.D., MD, Professor, Director of SI «Mala Institute of Therapy of NAMS of Ukraine» (Kharkiv)

Kharchenko N.V., correspondence member of NAMS of Ukraine, MD, Professor, Head of the Department of Gastroenterology, Dietology and Endoscopy of Shupyk National Medical Academy of Postgraduate Education (Kyiv)

Shevchenko B.F., MD, Professor, Chief Researcher of the Department of Digestive Surgery of SI «Institute of Gastroenterology of NAMS of Ukraine» (Dnipro)

Shypulin V.P., MD, Professor of the Department of Internal Diseases N 2 of Bogomolets National Medical University (Kyiv), Chief expert in Gastroenterology of MoH of Ukraine, Director of National Museum of Medicine of Ukraine (Kyiv)

Executive secretary:

Gravirovska N.H., Candidate of Medical Sciences, Leading Researcher of the Department of Research Organization, Learning Support and Information Technology of SI «Institute of Gastroenterology of NAMS of Ukraine» (Dnipro)

The editorial board not always shares the author's opinion. The author is responsible for the significance of the facts, proper names and other information used in the paper. No part of this publication, pictures or other materials may be reproduced or transmitted in any form or by any means without permission in writing form with reference to the original. All rights reserved.

© SI «Institute of Gastroenterology of NAMS of Ukraine», 2017

© Zaslavsky O.Yu., 2017